

Ministru kabineta rīkojums Nr.729

Rīgā 2007.gada 22.novembrī (prot. Nr.64 50.§)

Par koncepciju "Lauksaimniecības risku vadības politika Latvijā"

1. Atbalstīt koncepcijas "Lauksaimniecības risku vadības politika Latvijā" (turpmāk - koncepcija) kopsavilkumā ietverto 2.risinājuma variantu.
2. Noteikt Zemkopības ministriju par atbildīgo institūciju koncepcijas īstenošanā.
3. Zemkopības ministrijai izstrādāt un zemkopības ministram:
  - 3.1. līdz 2008.gada 1.janvārim iesniegt noteiktā kārtībā Ministru kabinetā:
    - 3.1.1. grozījumus Lauku atbalsta dienesta likumā, papildinot Lauku atbalsta dienesta funkcijas;
    - 3.1.2. grozījumus Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā, paredzot Ministru kabinetam pilnvarojumu noteikt lauksaimniecības risku fonda administrēšanas un uzraudzības kārtību;
  - 3.2. līdz 2008.gada 1.septembrim iesniegt noteiktā kārtībā Ministru kabinetā noteikumu projektu par lauksaimniecības risku fonda administrēšanu un uzraudzību, kā arī iemaksu apmēru fondā.
4. Koncepcijā ietvertos pasākumus īstenot Zemkopības ministrijai kārtējam gadam piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros.

Ministru prezidents *A.Kalvītis*

Zemkopības ministrs *M.Roze*

(Ministru kabineta

2007.gada 22.novembra rīkojums Nr.729)

Koncepcijas par lauksaimniecības risku vadības politikas attīstību Latvijā kopsavilkums

Koncepcijā ir izvērtēti iespējamie lauksaimniecības risku vadības varianti, lai veicinātu lauksaimniecības nozares konkurētspējas paaugstināšanu un lauku ekonomiskās vides dzīvotspēju un radītu prognozējamu ilglaicīgu valsts politiku lauksaimnieciskās ražošanas risku radīto zaudējumu novēršanas un kompensēšanas jomā.

Lauksaimniecības risku vadības politikas mērķis ir izveidot efektīvu sistēmu, kas nodrošina paredzamu lauksaimniecības ražošanas risku radīto zaudējumu kompensēšanu, izmantojot risku vadības principus un radot pamatu kompleksas lauksaimniecības risku vadības sistēmas attīstībai Latvijas lauksaimniecības sektorā.

Izstrādātajiem problēmas risinājuma variantiem ir viens mērķis un pamatprincipi, atšķirības starp variantiem ir institucionālajā nodrošinājumā.

Lai varētu nodalīt, par ko atbild valsts un par ko lauksaimnieks, tiek noteikti valsts atbildības līmeņi. Pamatojoties uz šiem līmeņiem, tiek noteikta valsts iesaistīšanās risku vadības sistēmā. Valsts atbildības līmeņi ir:

- 1) valsts pamatatbildība - dabas katastrofas, ārkārtas notikumi, valsts uzraudzībā esošās dzīvnieku vai augu infekcijas slimības un epizootijas;
- 2) valsts līdzatbildība - nelabvēlīgi laikapstākļi;
- 3) jomas, par ko valsts nav ne atbildīga, ne līdzatbildīga.

1. risinājuma variants paredz valsts atbalstu tikai privāto apdrošināšanas prēmiju maksājumiem. Šis variants arī pieļauj, ka lauksaimnieku nevalstiskās organizācijas pēc savas iniciatīvas veido privātos fondus lauksaimniekiem radīto zaudējumu kompensēšanai.

Valsts ieguvums, nodrošinot mērķtiecīgu risku vadības politikas īstenošanu, - politiskās atbildības norobežošana, nodrošinot un vadot pāreju no pašreizējās sistēmas uz privāti finansējamo risku vadības sistēmu.

Lauksaimniekiem netiek garantēta nekāda valsts zaudējumu kompensācija, izņemot tos riskus, kuri ietilps valsts pamatatbildībā. Šis variants nekropļo privāto apdrošināšanas tirgu.

2. risinājuma variants paredz atbalstu apdrošināšanas prēmiju maksājumiem un kompensācijas fonda izveidei.

Šo risinājumu raksturo tas, ka tiek nodrošināta valsts pamatatbildība un līdzatbildība, izmantojot kompensāciju fondu, kura līdzekļus veido ikgadējas valsts un lauksaimnieku iemaksas.

Valsts ieguvumi, nodrošinot mērķtiecīgu risku vadības politikas īstenošanu, - politiskās atbildības norobežošana.

3.risinājuma variants nosaka valsts atbalstu to zaudējumu kompensācijai, kurus radījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, kā arī atbalstu apdrošināšanas prēmiju maksājumiem.

Šis variants piedāvā saglabāt līdzšinējo ārkārtas situāciju radīto zaudējumu kompensēšanas sistēmu. Ja nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi ir nodarījuši būtiskus zaudējumus lauksaimniecības produkcijas ražotājiem un valstī ir iestājusies ārkārtas situācija, tad, pamatojoties uz valdībā iesniegto informatīvo ziņojumu, tiek pieņemts lēmums par kompensāciju piešķiršanu daļējai zaudējumu segšanai.

Ziņojumā ir ietverti dati par meteoroloģiskām novirzēm no normas, kā arī datu analīze par faktiski radītajiem zaudējumiem un to salīdzinājums ar iepriekšējo triju gadu periodu. Zaudējumu novērtēšanai un kompensāciju noteikšanai jāievēro nosacījumi, ko nosaka Komisijas Regula (EK) Nr. 1857/2006 par Līguma 87. un 88.panta piemērošanu attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu, un grozījumiem Regulā (EK) Nr. 70/2001.

Risku vadības sistēmas iespējamo ieviešanas variantu ieguvumi un problēmas

Risku vadības sistēmas iespējamie ieviešanas varianti	Ieguvumi	Problēmas
---	----------	-----------

<p>1.variants</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valsts līdzekļu izmaksu samērojamība ar ieguvumiem no programmas darbības - privāto apdrošināšanas kompāniju iesaistīšana sistēmā, lai veicinātu papildu pakalpojumu piedāvājumu - tirgus kropļošanas samazināšana - atlīdzība polises turētājam ir proporcionāla radītajiem zaudējumiem - nav jāmaina pašreiz esošā administrēšanas sistēma - iespējama regulāra valsts palīdzība katram ieinteresētajam lauksaimniecības produkcijas ražotājam apdrošināšanas polišu iegādē 	<ul style="list-style-type: none"> - apdrošināšanas akciju sabiedrības nepiedāvā apdrošināšanas iespēju daudzveidību un atbilstību lauksaimnieku vajadzībām - nepievilcīgi nosacījumi, ko piedāvā apdrošināšanas kompānijas, jo to mērķis ir peļņas gūšana un visu ar risku saistīto izdevumu paredzēšana polises izmaksās - iniciatīvas trūkums no nevalstisko organizāciju puses fondu veidošanā - problēmas finansējuma piesaistē privātu fondu darbības uzturēšanai
<p>2.variants</p>	<ul style="list-style-type: none"> - skaidri definēta risku vadības sistēmas institucionālā struktūra, kas nosaka visu ieinteresēto pušu sadarbības principus, pienākumus un atbildību - iestājoties ārkārtas situācijai, var nekavējoties pieņemt lēmumu un izmantot nepieciešamos finanšu resursus kompensāciju izmaksām - lauksaimnieki tiek iesaistīti problēmu risināšanā, un psiholoģiskajam faktoram ir liela nozīme: ja esmu piedalījies ar 	<ul style="list-style-type: none"> - fonda izveide un tā efektīvas darbības nodrošināšana var aizņemt vairākus gadus - fonda darbība balstās uz brīvprātības principu. Tas var negūt pietiekamu lauksaimnieku atbalstu, līdz ar to administrēšanas izmaksas var būt lielākas par fondā veiktajām iemaksām - salīdzinot ar 1.variantu, nepieciešamas papildu izmaksas

	<p>iemaksu fondā, tad, kad iestājas risks, saņemu kompensāciju</p> <p>- ir skaidri definēti noteikumi, līdz ar to nav jāpieņem politiski lēmumi, ja iestājas risks</p>	<p>administratīvās spējas nodrošināšanai un uzturēšanai</p>
3.variants	<p>- skaidri definēti nosacījumi valsts garantētām kompensācijām</p> <p>- saglabājas pašreizējā sistēma un nav nepieciešams papildu finansējums jaunu administrējošo institūciju izveidošanai</p>	<p>- nepieciešamo finanšu līdzekļu neprognozējamība un to nevienmērīgums</p> <p>- sistēma kropļo konkurenci tirgū, kavējot privāti finansētā pakalpojuma - lauksaimniecības risku apdrošināšanas - attīstību</p> <p>- sistēma vairāk balstīta uz politiskiem lēmumiem, un to nevar uzskatīt par ilglaicīgu un ilgtspējīgu politiku, ko ievērotu ražotāji savu uzņēmumu attīstības stratēģijas veidošanā</p>

Zemkopības ministrs *M.Roze*